

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Введено в дію наказом
від „03” червня 2016 р.
№ 0301-1/216

Декан

В. С. Бакіров

2016 р.

Тимчасовий стандарт вищої освіти за
третьим (освітньо-науковим) рівнем освіти

за

освітньо-науковою програмою

ПСИХОЛОГІЯ

Спеціальність 053 ПСИХОЛОГІЯ

Затверджено Вченою радою університету 27 травня 2016 року, протокол №7

Тимчасовий стандарт підготовки
третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

Ступінь вищої освіти Доктор філософії

Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки».

Спеціальність 053 «Психологія».

Тип диплому

одиничний

Обсяг програми

240 кредитів ЄКТС (40 кредитів – освітня складова)

Нормативний термін навчання

4 роки

ПЕРЕДМОВА

I. РОЗРОБЛЕНО

робочою групою факультету психології Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна.

II. СХВАЛЕНО

Вченою радою Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна.
Від 27 травня 2016 року, протокол №7.

III. РОЗРОБНИКИ ТИМЧАСОВОГО СТАНДАРТУ:

Кривоконь Наталія Іванівна – керівник проектної групи (гарант освітньої програми), доктор психологічних наук, професор, професор кафедри прикладної психології Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

Іванова Олена Феліксівна – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри загальної психології Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

Кочарян Олександр Суренович – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри психологічного консультування і психотерапії Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

Крейдун Надія Петрівна – кандидат психологічних наук, доцент, декан факультету психології Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

Кряж Ірина Володимирівна – доктор психологічних наук, доцент, завідувач кафедри прикладної психології Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

Олефір Валерій Олександрович – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри загальної психології Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

Яворовська Любов Миколаївна – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри загальної психології Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

ЗМІСТ

1. Вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за програмою, і вимоги до професійного відбору вступників.....	5
2. Мета тимчасового стандарту.....	5
3. Характеристики тимчасового стандарту.....	5
4. Позначки та скорочення.....	6
5. Програмні компетентності.....	6
6. Програмні результати навчання.....	7
7. Придатність до працевлаштування.....	9
8. Можливості подальшого навчання.....	9
9. Форми, методи навчання та система оцінювання.....	9
10. Форми атестації здобувачів вищої освіти.....	11
11. Система забезпечення якості підготовки докторів філософії.....	12
12. Посилання	13

Додаток

1. Вимоги до рівня осіб, які можуть розпочати навчання за програмою, і вимоги до професійного відбору вступників

Здобувачами третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти факультету психології Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна можуть стати особи, які здобули вищу освіту ступеня магістра, що підтверджується дипломом магістра (спеціаліста).

Здобувачі повинні мати підготовку, яка відповідає вимогам вступних випробувань, що проводяться Харківським національним університетом імені В.Н. Каразіна та затверджені наказом ректора.

Особи повинні дотримуватись загальноприйнятих норм поведінки.

2. Мета тимчасового стандарту

Цей тимчасовий стандарт є нормативним тимчасовим документом, в якому узагальнюється:

- відображаються цілі освітньої та професійної підготовки доктора філософії спеціальності 053 «Психологія»,
- зміст освіти у вигляді основних результатів навчання й загальних й професійних компетентностей,
- визначається місце фахівця в структурі господарства та його придатність до працевлаштування.

3. Характеристики тимчасового стандарту

- предметна область – 05 – Соціальні і поведінкові науки;
- основна зорієнтованість програми – забезпечення якісної підготовки висококваліфікованих фахівців в галузі «Соціальні та поведінкові науки», здатних розв'язувати комплексні проблеми з психології, проводити оригінальні самостійні наукові дослідження та здійснювати науково-педагогічну діяльність;
- спрямованість програми – академічна, дослідницька, практична; програма містить освітню складову (40 кредитів ЄКТС), педагогічну практику та наукову складову (200 кредитів ЄКТС):
Освітня складова ОНП забезпечує підвищення освітнього рівня за спеціальністю 053 «Психологія», набуття аспірантом глибинних знань із спеціальності, загально-наукових та мовних компетенцій, універсальних навичок дослідника,

Практична підготовка у формі асистентської педагогічної практики забезпечує підготовку здобувача до виконання науково-педагогічної діяльності у ВНЗ,

Наукова складова ОНП передбачає проведення власного наукового дослідження та оформлення його результатів у вигляді дисертації;

- відмінності від інших подібних програм – спрямованість на підготовку науковців, здатних здійснювати емпіричну верифікацію теоретичних моделей завдяки володінню сучасними потужними технологіями статистичного аналізу багатомірних даних в області поведінкових наук, зокрема структурним моделюванням.

4. Позначки та скорочення

В даному Тимчасовому стандарті використовуються такі позначки та скорочення:

ЗК – загальні компетентності

СК – спеціальні (фахові) компетентності

ПРН – програмні результати навчання.

5. Програмні компетентності

Вимоги до якостей здобувача вищої освіти за третім (освітньо-науковим) рівнем подано у вигляді переліку компетентностей щодо вирішення певних проблем: загальних компетентностей та спеціальних (фахових) компетентностей.

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати комплексні проблеми у галузі соціальних і поведінкових наук за спеціальністю «Психологія», що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань, оволодіння методологією наукової та науково-педагогічної діяльності, проведення самостійного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Загальні компетентності

ЗК1. Обізнаність та розуміння філософсько-світоглядних засад, сучасних тенденцій, напрямків і закономірностей розвитку вітчизняної науки в умовах глобалізації й інтернаціоналізації.

ЗК2. Володіння загальною та спеціальною методологією наукового пізнання, застосування здобутих знань у практичній діяльності.

ЗК3. Здатність до освоєння і системного аналізу через наукове сприйняття і критичне осмислення нових знань в предметній та міжпредметних галузях.

ЗК4. Здатність до критичного аналізу і креативного синтезу нових ідей, які можуть сприяти в академічному і професійному контекстах гуманітарному, соціальному та культурному прогресу суспільства, базованому на знаннях.

ЗК5. Здатність до розв'язування складних завдань, розуміння відповідальності за результат роботи з урахуванням бюджетних витрат та персональної відповідальності.

ЗК6. Здатність досконало володіти українською та іноземними мовами для спілкування з колегами, широким академічним товариством та громадськістю як на національному, так і на міжнародному рівні для реалізації інноваційного проекту або вирішення наукової проблеми.

ЗК7. Здатність до самовдосконалення, адаптації та дії в нових ситуаціях, креативність.

ЗК8. Здатність оцінювати соціальну значимість результатів своєї діяльності, бути відповідальним громадянином, усвідомлювати рівні можливості та соціальні проблеми.

ЗК9. Розуміння значення дотримання етичних норм та авторського права при проведенні наукових досліджень, презентації їх результатів та у науково-педагогічній діяльності.

ЗК10. Здатність проводити аналітичну та експериментальну наукову діяльність; організувати, планувати та прогнозувати результати наукових досліджень.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК1. Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі соціальних і поведінкових наук взагалі та у психологічній сфері зокрема.

СК2. Знання психологічних особливостей, засад і принципів функціонування особистості та соціальних систем, до яких вона належить.

СК3. Наявність глибоких обґрунтованих знань з психології, детальне розуміння психологічних процесів і явищ, які відбуваються на рівні особистості та на рівні людських спільнот.

СК4. Здатність реалізувати проекти, включаючи власні дослідження, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язання значущих психологічних, соціальних, наукових, культурних, етичних та інших проблем, пов'язаних з психологією особистості, людських груп і спільнот.

СК5. Спроможність спілкуватись в діалоговому режимі в різномовному середовищі з психологічної проблематики.

СК6. Здатність до ініціювання інноваційних комплексних психологічних проектів, лідерства та повної автономності під час їх реалізації.

СК7. Соціальна відповідальність за результати прийняття стратегічних рішень, пов'язаних з психологічними технологіями та психологічним забезпеченням.

СК8. Здатність до самовдосконалення у професійній сфері протягом життя, відповідальність за навчання інших при проведенні науково-педагогічної діяльності та наукових досліджень в галузі психології.

СК9. Розуміння теоретичних засад, що лежать в основі методів психологічних досліджень та психологічного забезпечення діяльності, методології проведення досліджень та експериментів.

СК10. Виконання оригінальних наукових досліджень з психології на високому фаховому рівні, досягнення наукових результатів, що створюють нові знання, з акцентом на актуальних проблемах з використанням новітніх методів наукового пошуку.

6. Програмні результати навчання

Знання

ПРН 1. Демонструвати наукові погляди при оцінці чинників, які впливають на вибір методів за засобів організації та проведення психологічного дослідження.

ПРН 2. Володіти концептуальними та методологічними знаннями в галузі психології та бути здатним застосовувати їх до професійної діяльності.

ПРН 3. Інтегрувати існуючі методи та методики досліджень та адаптувати їх для розв'язання наукових завдань при проведенні дисертаційних досліджень.

ПРН 4. Вміти визначити об'єкт, предмет досліджень, використовуючи гносеологічні підходи до розв'язання проблем психологічної науки й практики.

ПРН5. Описати закономірності, тенденції, моделі, виявлені в процесі реалізації психологічних досліджень.

Уміння

ПРН6. Організовувати та проводити теоретичні й емпіричні дослідження у психологічній сфері.

ПРН7. Володіти методологічним і методичним апаратом для вирішення психологічних задач.

ПРН8. Спланувати та реалізувати на практиці оригінальне самостійне наукове дослідження, яке має наукову новизну, теоретичну і практичну цінність та сприяє розв'язанню значущих наукових психологічних, медичних і соціально-психологічних проблем.

ПРН9. Виконати статистичні обчислення та процедури, що підтверджують достовірність, валідність та значущість отриманих даних.

ПРН10. Розробити оригінальні психологічні процедури на основі врахування сучасного стану наукових знань та особистих дослідницьких навичок і досвіду.

ПРН11. Використовувати сучасні інформаційні джерела національного та міжнародного рівня для оцінки стану вивченості об'єкту досліджень і актуальності наукової проблеми.

Комунікація

ПРН12. Володіти комунікативними навичками на рівні вільного спілкування в іншомовному середовищі з фахівцями та нефахівцями щодо проблем у галузі психології.

ПРН13. Вміти доступно, на високому науковому рівні доносити сучасні наукові знання та результати досліджень до професійної та непрофесійної спільноти.

ПРН14. Володіти навичками усної і письмової презентації результатів власних досліджень рідною та іноземною мовами.

ПРН15. Описувати результати наукових досліджень у фахових публікаціях у вітчизняних та закордонних спеціалізованих виданнях, в тому числі в одному, внесеному до наукометричної бази Scopus або аналогічних баз.

Автономія та відповідальність

ПРН16. Координувати роботу дослідницької групи, вміти організовувати колективну роботу та керувати людьми.

ПРН17. Дотримуватись етичних норм, враховувати авторське право та норми академічної доброчесності при проведенні наукових досліджень, презентації їх результатів та у науково-педагогічній діяльності.

ПРН18. Знайти оригінальне інноваційне рішення, направлене на розв'язання конкретної психологічної проблеми.

7. Придатність до працевлаштування

Згідно з національним класифікатором професій ДК 003:2010 фахівці, які здобули освіту за третім рівнем освітньо-наукової програми «Психологія», здатні обіймати такі посади:

1229.7 - завідувач психолого-медико-педагогічної консультації, начальник центру (психологічного забезпечення, соціально-трудової реабілітації дорослих, з надання соціальних послуг тощо)

1232 – головний психолог

2310.1 – професори та доценти

2310.2 – викладач університету та вищих навчальних закладів.

2340 - консультант психолого-медико-педагогічної консультації

2429 - експерт-психолог судовий

2445.1 - науковий співробітник (психологія), молодший науковий співробітник (психологія), науковий співробітник-консультант (психологія)

2445.2 – практичний психолог, психолог.

Сферою діяльності фахівців, які здобули освіту за третім рівнем освітньо-наукової програми «Психологія», є науково-дослідні установи, вищі навчальні заклади, психологічні центри, психологічні служби установ та підприємств.

8. Можливості подальшого навчання

Випускники третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти можуть продовжувати освіту для отримання другого наукового ступеня – доктора наук відповідно до Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII, а також підвищувати кваліфікацію та отримувати додаткову післядипломну освіту.

9. Форми, методи навчання та система оцінювання

Основні підходи, методи та технології навчання

Компетентнісний підхід, студентоцентроване навчання, проблемно-орієнтоване навчання: проблемні лекції, практичні заняття із аналізом та розв'язанням проблемних ситуацій, зокрема, з використанням кейс-методів, організація наукової рефлексії, дискусії; проектна діяльність, спрямована на розвиток навичок дослідницької діяльності; самонавчання, консультації з викладачами.

Методи оцінювання

Система оцінювання ОНП містить освітню, практичну та наукову складові.

Система оцінювання освітньої складової передбачає оцінювання в балах з дисциплін шляхом проведення контрольних заходів у ході навчального процесу згідно з відповідними критеріями.

Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль.

Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між науково-педагогічними працівниками та аспірантами у процесі навчання, забезпечення управління навчальною мотивацією аспірантів. Поточний контроль передбачає оцінювання рівня знань, умінь і навичок аспірантів, що виявляються в ході навчального процесу шляхом проведення усного опитування, тестування, письмового експрес-контролю, перевірки завдань для самостійної роботи, таких як написання наукових есе, розробки проектів, обробки даних психологічних досліджень, підготовки дайджестів, презентацій тощо.

Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як науково-педагогічним працівником для коригування методів і засобів навчання, так і аспірантами для подальшої самостійної роботи. Результати поточного контролю (поточна успішність) враховуються науково-педагогічним працівником при визначенні підсумкової оцінки з даної дисципліни.

Перелік робіт (завдань), які аспірант зобов'язаний виконати за семестр, критерії їх оцінювання та розподіл балів за різними видами роботи аспірантів, визначаються робочою навчальною програмою дисципліни і доводяться до відома аспірантів на початку семестру. Максимальна сума балів для поточного контролю складає 60 (для дисциплін, викладання яких передбачає проведення практичних та /або семінарських або лабораторних занять).

Семестровий підсумковий контроль проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового екзамену або заліку в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою дисципліни. Максимальна сума балів для підсумкового семестрового контролю дорівнює 40.

Сумарна оцінка за вивчення дисципліни розраховується як сума балів, отриманих за результатами поточного та підсумкового семестрового контролю. Загальна сума балів складає 100.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для чотирьохрівневої шкали
90 – 100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	зараховано
70-89	
50-69	
1-49	не зараховано

Система оцінювання асистентської педагогічної практики передбачає оцінювання різних видів роботи, яке враховує рівень теоретичної підготовки, якість виконання завдань практики, рівень оволодіння педагогічними вміннями і навичками, ставлення до студентів, акуратність, дисциплінованість, якість оформлення документації та час її подання. Підсумкове оцінювання здійснюється у кінці проходження практики шляхом оцінювання цілісної систематичної викладацької практики аспірантів.

Система оцінювання наукової складової передбачає встановлення відповідності рівня науково-дослідницької підготовки вимогам, що висуваються до доктора філософії зі спеціальності 053 «Психологія», передбачає проведення публічного захисту результатів науково-дослідницької роботи, які представлені у вигляді дисертаційної роботи.

На дисертаційну роботу доктора філософії зі спеціальності 053 «Психологія» покладається основна дослідницька і фахова кваліфікаційна функція, яка виражається у здатності здобувача ступеня доктора філософії вести самостійний науковий пошук, вирішувати прикладні наукові завдання і здійснювати їхнє наукове узагальнення у вигляді власного внеску у розвиток сучасної науки і практики. Вона є результатом самостійної наукової роботи аспіранта та має статус інтелектуального продукту на правах рукопису.

10. Форми атестації здобувачів вищої освіти.

Поточна атестація здобувачів ступеня вищої освіти «Доктор філософії» за освітньою складовою проводиться відповідно до навчального плану за національною системою оцінювання у формі екзаменів та заліків.

Освітньою програмою передбачається проведення асистентської педагогічної практики на третьому році навчання, під час проходження якої здобувач здійснює підготовку навчально-методичного забезпечення і проведення лекцій, семінарських занять, організації самостійної роботи

студентів. Атестація за практичною частиною здійснюється на підставі рішення кафедри, за якою закріплений здобувач, й враховує якість виконання завдань практики та набуття аспірантом професійних навичок й вмій на посаді викладача.

Науково-дослідницька частина, відповідно до начального плану, передбачає проведення поточної атестації аспірантів раз на рік. Метою проміжної атестації є контроль за виконанням індивідуального плану реалізації наукового дослідження та дотриманням графіку підготовки результатів науково-дослідницької роботи.

Підсумкова атестація осіб, які здобувають ступінь доктора філософії, здійснюється постійно діючою або разовою спеціалізованою вченою радою вищого навчального закладу чи наукової установи, на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації.

Дисертації осіб, які здобувають ступінь доктора філософії, а також відгуки опонентів оприлюднюються на офіційних веб-сайтах відповідних вищих навчальних закладів (наукових установ) згідно з законодавством.

11. Система забезпечення якості підготовки докторів філософії

З метою забезпечення якості підготовки докторів філософії в аспірантурі передбачається впровадження і реалізація комплексної системи, що поєднує взаємопов'язану сукупність як внутрішніх, так і зовнішніх елементів:

– завчасне оприлюднення критеріїв та методів оцінювання навчальних досягнень здобувачів, система оцінювання дозволяє здобувачам продемонструвати міру, в якій було досягнуто запланованих результатів навчання;

– щорічне оцінювання науково-педагогічних працівників та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань;

– щорічний перегляд та оновлення робочих програм;

– публікація наукових статей з обраної проблематики дослідження, що відображають результати наукових пошуків аспіранта та написані згідно з вимогами ДАК України; публікація статей у фахових українських та зарубіжних виданнях, що включені до Міжнародних наукометричних баз даних (SCOPUS, Index Copernicus, Web of Science тощо), засвідчують відповідний рівень та актуальність виконаних досліджень;

– проведення здобувачем власних аналітичних досліджень відповідно до науково-дослідних тем факультету психології, що є підґрунтям забезпечення якості наукових результатів, які будуть покладені в основу підготовки дисертації;

– апробація результатів науково-дослідницької роботи під час проведення всеукраїнських та міжнародних науково-практичних конференцій за відповідними тематиками, обговорення матеріалів дослідження на наукових та методологічних семінарах, опублікування тез виступів і написання статей за напрямом дисертаційної роботи (відповідно до чинних вимог, затверджених МОН України);

– зовнішнє рецензування і конкурсний відбір статей до друку, що здійснюють провідні фахові видання, у тому числі ті, що видаються в ХНУ імені В. Н. Каразіна, а також наукові журнали, які включені до Міжнародних наукометричних баз даних, є складовою системи якісної перевірки наукового рівня виконаних досліджень, обґрунтованості зроблених висновків та авторських пропозицій щодо розв’язання наявних проблем;

– перевірка наукових статей та дисертаційної роботи на наявність плагіату забезпечує дотримання стандартів і вимог щодо самостійності виконання наукового дослідження, індивідуального внеску у розв’язання конкретного наукового завдання, а також у теоретичні й / або експериментальні результати, важливі для розвитку наукової галузі;

– підготовка і обговорення звіту з асистентської педагогічної практики; підведення підсумків практики відбувається відкрито і враховує відгук керівника, своєчасність подання необхідних документів, якість підготовленого звіту. Підсумки асистентської педагогічної практики обговорюються на засіданнях кафедр, а загальні підсумки практики підбиваються під час проміжної атестації аспіранта на засіданнях Вченої ради факультету психології;

– проміжна та підсумкова атестації аспірантів. Поточна атестація здобувачів ступеня вищої освіти «Доктор філософії» проводиться відповідно до навчального плану за національною системою оцінювання у формі екзаменів та заліків. Підсумкова атестація передбачає прилюдний захист дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософії;

– загальний позитивний висновок щодо дисертації засвідчує, що вона має теоретичну та практичну цінність, виконана на належному рівні, являє собою закінчене самостійне наукове дослідження, в якому одержано нові науково обґрунтовані результати, що в сукупності розв’язують конкретне наукове завдання суттєвого значення для певної галузі науки; або в якому отримані нові науково обґрунтовані теоретичні і (чи) експериментальні результати, що в сукупності є суттєвими для розвитку конкретного напрямку певної галузі науки.

12. Перелік нормативних документів

Офіційні документи:

1. Закон України від 01.07.2014 р. № 1556 VII «Про вищу освіту» [Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145>]
2. Постанова Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 «Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук» [Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2016-%D0%BF/print>]
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 р. № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» [Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266> - 2015 - п]

4. Національна рамка кваліфікацій: Додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF>.
5. Класифікатор професій (КП) станом на 01.10.2015 р. URL : <http://buhgalter911.com/res/spravochniki/klassifikprofessiy.aspx>.
6. Про особливості запровадження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266: наказ МОН України від 06.11.2015 № 1151. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1460-15>.
7. Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті імені В.Н.Каразіна (проект 2016 р.).
8. Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG). URL : http://www.britishcouncil.org.ua/sites/default/files/standards-and-guidelines_for_qa_in_the_ehea_2015.pdf.
9. ISCED (МСКО) 2011. URL : <http://www.uis.unesco.org/education/documents/isced-2011-en.pdf>.
10. ISCED-F (МСКО-Г) 2013. URL : <http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/isced-fields-of-education-training-2013.pdf>.

Корисні посилання:

1. TUNING (для ознайомлення зі спеціальними (фаховими) компетентностями та прикладами стандартів. URL : <http://www.unideusto.org/tuningeu/>.
2. Tuning Educational Structures in Europe. URL : <http://www.unideusto.org/tuningeu/>.
3. Розроблення освітніх програм: методичні рекомендації. URL : http://ihed.org.ua/images/biblioteka/rozroblennya_osv_program_2014_tempus-office.pdf.
4. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG). Ухвалено Міністерською конференцією в Єревані, 14-15 травня 2015 р. URL : http://www.britishcouncil.org.ua/sites/default/files/standards-and-guidelines_for_qa_in_the_ehea_2015.pdf

